

МІНІСТЕРСТВО СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

**ІНСТИТУТ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ
ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ЗАЙНЯТОСТІ УКРАЇНИ**

Кафедра психології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи

_____ І.А. Колесник

«_____» _____ 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НОРМАТИВНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ВВНЗ 2. МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ
НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ**

**ПІДГОТОВКИ ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ
денної та заочної форми навчання**

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 05 «СОЦІАЛЬНІ ТА ПОВЕДІНКОВІ НАУКИ»
НАУКОВА СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 053 «ПСИХОЛОГІЯ»

Київ 2019

Робоча програма нормативної навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» для підготовки докторів філософії спеціальності 053 «Психологія».

Розробник програми – доктор психологічних наук, професор Дорожкін В.Р.

Рецензенти:

Бондаренко О.Ф., завідувач кафедри психології Київського національного лінгвістичного університету, доктор психологічних наук, професор, академік АПНУ

Пріб Г.А., завідувач кафедри психології Інституту підготовки кадрів Державної служби зайнятості України, доктор медичних наук, професор

Затверджено на засіданні кафедри *психології*.
Протокол № 1 від 28 серпня 2019 р.

Завідувач кафедри психології

Пріб Г.А.

(прізвище, підпис)

*Завідувач відділу навчально-методичної роботи,
ліцензування та акредитації освітньої діяльності*

Завиніченко Л.М.

(прізвище, підпис)

Завідувач науково-дослідної частини

Пахомова М.В.

(прізвище, підпис)

© Дорожкін В.Р., 2019
© Інститут підготовки кадрів
державної служби зайнятості
України (ІПК ДСЗУ), 2019

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість: кредитів – 3; модулів – 2; змістовних модулів – 2.	Галузь знань <i>05 «Соціальні та поведінкові науки»</i>	Нормативна	
		Рік підготовки	
		-	I-й
		Семестр	
		-	I-й
		Лекції	
Загальна кількість годин – 90 год.	Спеціальність <i>053 «Психологія»</i>	-	16 год.
		Практичні	
		-	-
		Семінарські	
		-	4 год.
		Самостійна робота	
		-	60 год.
		Індивідуальні завдання	
		-	10 год
		Вид контролю: залік	
Розподіл годин для заочної форми навчання: аудиторних – 20 год.; самостійної роботи студента – 70 год.	Освітній ступінь: доктор філософії		

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета вивчення дисципліни:

- ознайомлення студентів з основними методологічними проблемами та принципами сучасної психології;
- засвоєння системного підходу до вирішення теоретичних та практичних проблем психологічного дослідження.

Завдання вивчення курсу:

- оволодіння основними поняттями сучасної психології;
- сформувати вміння орієнтуватись у напрямках психологічних досліджень;
- сформувати вміння самостійно формулювати тематику власного дослідження, здійснювати його підготовку та проведення.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти набувають таких **компетентності:**

Загальні вміння (компетентності):

Інструментальні компетентності:

- Здатність аналітично мислити, бути проникливим та об'єктивним, прагнути до наукових пошуків оптимальних рішень і творчої взаємодії із соціальними партнерами
- Здатність ефективно впливати на індивіда
- Здатність знаходити своє місце в системі сучасних ринкових відносин, визначення такої сфери професійної діяльності, в якій найповніше можна використати професійний та творчий потенціал на користь як суспільним, так і власним інтересам
- Здатність до застосування нових технологій та інновацій в усіх сферах професійної діяльності
- Здатність до забезпечення ефективності психодіагностики, корекції та реабілітації безробітних
- Навички до саморозвитку.
- Розширення свого кругозору, підвищення професійної майстерності на основі самоосвіти

Міжособистісні компетентності:

- Здатність здійснювати комунікаційну діяльність
- Здатність до критики та самокритики
- Позитивне ставлення до несхожості та інших культур
- Здатність працювати у міжнародному середовищі

Системні компетентності

- Здатність працювати самостійно і автономно
- Здатність діяти з позицій соціальної відповідальності, займати активну громадянську позицію
- Здатність займати активну життєву позицію та розвивати лідерські якості

Здатність виконувати професійну діяльність у відповідності до стандартів якості

- Здатність до формування культури мислення, її сприйняття
- Здатність до навчання
- Здатність формувати нові ідеї (креативність)
- Здатність адаптуватися до нових ситуацій у професійній діяльності
- Уміння реалізовувати проект
- Здатність нести соціальну відповідальність за діяльність організації

Спеціальні (фахові) вміння (компетентності)

- Знання принципів та методів проведення власного емпіричного дослідження,
- Знання технології діяльності психолога в процесі науково-творчої діяльності;
- Вміння сформулювати уявлення про принципи наукового психологічного дослідження
- Наявність чітких уявлень про особливості та розвиток психічних процесів та функцій в ході побудови наукової роботи;
- Вміння встановлювати мету та засоби роботи психолога;
- Вміння вести відповідну документацію;
- Знання та уміння визначити завдання дослідження
- Уміння самостійно сформулювати об'єкт, предмет та мету дослідження,
- Уміння належним чином оформити роботу.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль I. Структура та напрямки дослідження в психології.

Тема 1. Природнича та гуманітарна парадигма в науці.

Методи пояснювальної психології: спостереження, експеримент, тести, аналіз продуктів діяльності, опитування. Методи описової психології: інтроспекція, самозвіт, включене спостереження, діалог. Методи практичної психології: психотерапія, консультування, тренінг, корекція. Закони психології та їх методологічна функція. Сучасні методи системного аналізу.

Тема 2. Категоріальний аналіз “інваріантного” ядра психологічної науки.

Процес і закономірності формування категоріального ладу. Категорія образу в психології. Фактори формування образу. Категорія “дія”. Поведінка як адаптивна дія. Внутрішній план дії. Категорія “мотиву”. Проблеми мотивації діяльності.

Тема 3. Основні проблеми психології.

Проблеми діяльності в психології. Психологічні аспекти дослідження індивідуальної діяльності. Проблема індивідуальної та спільної діяльності.

Проблема спілкування. Функції і структура спілкування. Проблема особистості в психології. Теорії особистості. Спрямованість особистості.

Змістовний модуль 2. Технологія наукового дослідження

Тема 4. Планування психологічного дослідження.

Наукова новизна та практична значущість. Об’єкт та предмет. Пояснювальний принцип та гіпотеза. Створення моделі досліджуваного явища. Мета та завдання. Від методу до гіпотези. Відповідність методів та методології дослідження.

Тема 5. Проведення психологічного дослідження. Обробка та аналіз результатів.

Формування вибірки дослідження. Складання плану дослідження. Робота в експериментальній взаємодії. Математичні методи в психологічному дослідженні. Принципи аналізу та обробки даних дослідження.

Тема 6. Оформлення наукових робіт

Дипломна робота. Структура дипломної роботи. Тези. Стаття. Дисертаційне дослідження. Автореферат. Монографія. Оформлення таблиць та малюнків. Перелік літератури. Додатки. Самоперевірка відповідності вимогам до наукових робіт.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістовних модулів і тем	Кількість годин				
	заочна форма навчання				
	Усього	в тому числі			
		Лекції	Практичні	СРС	Індивід. робота
90	16	4	70		
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І. Структура та напрямки дослідження в психології					
Тема 1. Природнича та гуманітарна парадигма в науці.	12	2	-	10	
Тема 2. Категоріальний аналіз “інваріантного” ядра психологічної науки	12	2	-	10	
Тема 3. Основні проблеми психології.	14	2	2	10	
Разом за змістовним модулем 1:	38	6	2	30	
Змістовний модуль 2. Технологія наукового дослідження					
Тема 4. Планування психологічного дослідження.	14	4	-	10	
Тема 5. Проведення психологічного дослідження, обробка та аналіз результатів	14	4	-	10	
Тема 6. Оформлення наукових робіт	14	2	2	10	
Разом за змістовним модулем 2:	42	10	2	30	
ІНДЗ					10
Усього годин:	90	16	4	60	10

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 3. Основні проблеми психології

Практичне заняття:

1. Проблеми діяльності в психології.
2. Психологічні аспекти дослідження індивідуальної діяльності.
3. Функції і структура спілкування.
4. Проблема особистості в психології.

Література: [1,4, 7, 9, 16, 20, 25]

Тема 6. Оформлення наукових робіт

Практичне заняття:

1. Принципи оформлення наукової роботи.
2. Магістерська робота та її особливості
3. Структура наукової магістерської роботи.
4. Науковий стиль написання роботи.

Література: [3, 5, 16, 18, 27]

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми та зміст самостійної роботи	год
1.	Тема 1. Природнича та гуманітарна парадигма в науці. Завдання: Вивчити особливості застосування парадигм в роботі науковця	10
2.	Тема 2. Категоріальний аналіз “інваріантного” ядра психологічної науки. Завдання: Ознайомитись з проблемою в межах якої відбувається власне психологічне дослідження	10
3.	Тема 3. Основні проблеми психології. Завдання: Підібрати відповідний психологічний інструментарій дослідження	10
4.	Тема 4. Планування психологічного дослідження Завдання: Запланувати власне психологічне дослідження	10
5.	Тема 5. Проведення психологічного дослідження. Обробка та аналіз результатів. Завдання: Провести пілотажне дослідження, обробити та проаналізувати результати	10
6.	Тема 5. Оформлення наукових робіт Завдання: підготуйте власну наукову статтю	10
Разом:		60

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Самостійна робота студентів має на меті формування пізнавальної активності студентів, засвоєння ними основних умінь та навичок роботи з навчальними матеріалами, поглиблення та розширення вже набутих знань, підвищення рівня організованості студентів тощо.

У процесі самостійної роботи студенти мають оволодіти вміннями та навичками:

- організації самостійної навчальної діяльності;
- самостійної роботи в бібліотеці з каталогами;
- праці з навчальною, навчально-методичною, науковою, науково-популярною літературою;
- конспектування літературних джерел;
- роботи з довідковою літературою;
- опрацювання статистичної інформації;
- написання рефератів з проблем курсу.

Кожен студент повинен уміти раціонально організувати свою навчальну самостійну діяльність. Важливим є вміння скласти план своєї роботи, чітко визначити її послідовність. Необхідно, щоб план самостійного навчання був реальним і його виконання приводило до плідних наслідків у навчальному процесі.

Для успішної самостійної роботи значну частину часу студент виділяє для роботи в бібліотеці. Треба розуміти сутність складання алфавітного й тематичного каталогів, вміти швидко знаходити в них необхідну літературу, знати особливості бібліографічного шифрування. Для плідної роботи з літературними джерелами студентові корисно скласти свою власну бібліографію, заповнюючи бібліографічні картки на необхідні для нього книги, брошури або статті. Для роботи у провідних бібліотеках м. Києва студенту треба знати їх структуру, спеціалізацію окремих підрозділів, вміти користуватися різноманітними каталогами, правильно заповнювати бланки вимоги на літературу тощо.

Відібрана для самостійного опрацювання література може бути різною як за обсягом наукових даних, так і за характером їхнього викладу. Потрібно відібрати необхідний для опрацювання матеріал (розділи, підрозділи тощо), а також розсортувати його за важливістю (що для детального вивчення, а що для ознайомчого читання). Процес читання має відбуватися повільно, вдумливо, до незрозумілих питань слід обов'язково повертатися, наводити додаткові довідки, щоб зрозуміти сутність думки автора. Знання незнайомих термінів слід одразу ж з'ясувати за тлумачними словниками, енциклопедіями або спеціалізованими довідниками. У процесі роботи з літературою корисно робити виписки найважливіших думок, формулювань, окремих висловів на аркушах паперу із зазначенням автора, джерела,

сторінок і абзаців. Для кращого засвоєння матеріалу, розвитку творчого мислення основний зміст прочитаного доцільно формулювати у вигляді тез.

Конспект є стислим викладом основної сутності опрацьованого літературного матеріалу. Конспект має бути стислим, змістовним і записаним своїми словами і формулюваннями. Класичні визначення, оригінальні думки, вислови слід записувати до конспекту повністю з посиланням на автора, джерело і сторінку. У процесі конспектування важливо витримувати логічний зв'язок між окремими складовими тексту. У тексті конспекту корисно підкреслювати найважливіші теоретичні положення, визначення, висновки і робити помітки на полях. Систематичне конспектування опрацьованого матеріалу дисциплінує розум, відпрацьовує вміння формулювати свої думки в короткій змістовній формі, сприяє кращому засвоєнню навчального матеріалу.

Для цілісного уявлення про навчальну дисципліну студентів необхідно користуватися довідковою літературою: енциклопедіями, енциклопедичними словниками, галузевими довідниками тощо.

Майбутній фахівець повинен достатньо вправно користуватися персональним комп'ютером. Робота з матеріалами "Інтернету" надає можливість отримувати найновішу інформацію з різних сфер життя нашої держави.

Самостійна робота студентів з курсу передбачає написання рефератів та підготовку фіксованих виступів. Для цього необхідно скласти план реферату чи виступу, вивчити потрібні літературні джерела, зробити виписки. За своїм змістом реферат і виступ повинні відповідати обраній темі. Виклад матеріалу має бути логічним, послідовним. Обсяг реферату, як правило, у межах 10-12 сторінок формату А4. Писати текст слід на одному боці аркуша, розбірливо, без помилок. У разі потреби слід робити посторінкові виноски.

Останнім розділом реферату повинні бути висновки, в яких студент узагальнює викладений матеріал і формулює свої думки з приводу опрацьованої проблеми. До реферату має бути доданий список використаної літератури, складений відповідно до існуючих вимог.

За структурою реферат складається із короткого вступу, двох або трьох розділів основної частини, висновків та списку використаної літератури. План написання реферату повинен мати внутрішню єдність і логіку, враховувати актуальність проблеми, її наукову розробленість та практичну значимість.

У **вступі** обґрунтовується актуальність проблеми, що вивчається, її практична значимість; формулюються мета й завдання дослідження, вказуються обсяг і структура реферату. Обсяг вступу не повинен перевищувати однієї сторінки комп'ютерного тексту.

Основна частина обсягом до 10 сторінок комп'ютерного тексту, викладеного у двох-трьох розділах, повинна містити виклад основних теоретичних положень, що визначають сутність і зміст предмета досліджуваної теми, з огляду на цілі й завдання реферату; розгляд різних

точок зору провідних фахівців з досліджуваних питань на основі аналізу літературних та інших інформаційних джерел; визначення пріоритетних питань, що підлягають першочерговому розв'язанню; аналізуються практичні матеріали, сучасні тенденції розвитку та особливості, притаманні зовнішньоекономічній діяльності України. На основі отриманих результатів розглядаються пропозиції, рекомендації, заходи щодо досягнення цілей згідно з темою реферату. При цьому студент повинен виявити самостійність та ініціативу.

Висновки є завершальним етапом виконаного студентом реферату. Вони повинні містити короткі підсумки за результатами дослідження та прикладного аналізу об'єкта дослідження з наведенням позитивних і негативних сторін, а також нереалізованих можливостей; перелік заходів, спрямованих на розв'язання проблеми, підвищення ефективності об'єкта дослідження; отримані якісні та кількісні показники; можливі варіанти реалізації запропонованих у рефераті заходів.

Реферат виконується державною (українською) мовою. Викладення повинно мати науковий характер, чіткий, без орфографічних і синтаксичних помилок, логічно послідовний. Пряме переписування матеріалів з літератури неприпустиме. Оформлення реферату має відповідати встановленим вимогам (див. *Патика Н.І.* Стандарти на оформлення магістерських, дипломних, бакалаврських, курсових, контрольних робіт та рефератів. – К.: ІПК ДСЗУ, 2008. – 26 с.)

7. ІНДИВІДУАЛЬНІ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНІ ЗАВДАННЯ (контрольна робота для заочної форми навчання)

- 7.1. Виконання контрольної роботи передбачає письмове розв'язання завдань за відповідним варіантом. Кожен варіант включає завдання з тематики, визначеної навчальною програмою з дисципліни, за якою пишеться контрольна робота.
- 7.2. Для студентів, які навчаються на заочному відділенні ІПК ДСЗУ, передбачена методика розподілу варіантів контрольних робіт, в основу якої покладено алфавітний принцип.

<i>Початкова літера прізвища студента</i>		<i>Варіант</i>
А	О	1
Б	П	2
В	Р	3
Г	С	4
Д	Т	5
Є	У	6
Ж	Ф	7
З	Х	8
Й	Ц	9
І	Ч	10
К	Ш	11
Л	Щ	12
М	Ю	13
Н	Я	14

- 7.3. Контрольна робота з дисципліни «Методика та організація наукових досліджень» складається з **двох частин: теоретичне питання**, що потребує поглибленої відповіді; **задача**.
- 7.4. Відповіді мають бути повними та обґрунтованими на всі теоретичні завдання, що передбачені конкретним варіантом контрольної роботи. Висновки необхідно робити з посиланням на конкретне літературне чи наукове джерело.
- 7.5. Розв'язок задачі повинен передбачати обґрунтування (пояснення) отриманих результатів.
- 7.6. Запис умови завдань, передбачених варіантом, є обов'язковим. Контрольна робота повинна мати самостійний характер. Недопустимо запозичення тексту, фактичних даних із літературних джерел без посилання на них. Тому контрольні роботи, написані без врахування цих вимог, викладачем перевірятися не будуть.
- 7.7. Студент може спиратися у своїй роботі на відповідну навчальну і монографічну літературу з даної проблеми. При цьому, якщо він наводить цитату чи запозичує із літературного джерела якесь теоретичне положення (наприклад, визначення, висновки дослідження, думку автора літературного джерела з того чи іншого питання тощо), то обов'язково треба робити посилання на літературне джерело.

ОФОРМЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

- 7.8. Контрольна робота виконується державною (українською) мовою.
- 7.9. Обсяг контрольної роботи **не повинен перевищувати 15 сторінок комп'ютерного тексту**. Контрольна робота має бути оформлена належним чином (див. Патика Н.І. Стандарти на оформлення магістерських, дипломних, бакалаврських, курсових, контрольних робіт та рефератів. – К.: ІПК ДСЗУ, 2008. – 26с.).
- 7.10. Контрольна робота має бути виконана і направлена для перевірки протягом міжсесійного періоду, тобто навчального року, протягом якого здійснюється робота студента над засвоєнням навчального матеріалу як самостійно, так і під керівництвом викладача, але **не пізніше як за 30 днів до початку сесії** для студентів заочної форми навчання, передбаченої навчальним планом.

ПОРЯДОК ЗАРАХУВАННЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

- 7.11. Контрольна робота оцінюється за чотирибальною національною шкалою та в балах за кредитно-трансфертною системою:

Оцінка ECTS	Оцінка у національній шкалі	Бали за ECTS
A (відмінно)	5 (відмінно)	47 - 50
B (дуже добре)	4 (добре)	44 - 46
C (добре)		40 - 43
D (задовільно)	3 (задовільно)	35 - 39
E (достатньо)		30 - 34
FX (незадовільно) з можливістю повторного складання	2 (незадовільно)	18 - 29
F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням		1-17

- 7.12. У разі отримання студентом незадовільної оцінки, останній повинен усунути виявлені недоліки і повторно захистити її в установленний викладачем строк.
- 7.13. Студент, який не виконав контрольної роботи або якщо його робота не зарахована за результатами її виконання, не допускається до семестрового контролю з дисципліни.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Варіант 1.

Теоретична частина

1. Методи пояснювальної психології: спостереження, експеримент, тести, аналіз продуктів діяльності, опитування.

Практична частина

Визначити поняття “наукова проблема” та етапи її формулювання. Сформулювати п’ять наукових проблем у галузі соціальної, організаційної, вікової, юридичної психології та психології розвитку.

Варіант 2.

Теоретична частина

1. Методи описової психології: інтроспекція, самозвіт, включене спостереження, діалог.

Практична частина

Сформулювати тему теоретико-емпіричного дослідження. Визначити в ній об’єкт, предмет, мету та завдання.

Варіант 3.

Теоретична частина

1. Методи практичної психології: психотерапія, консультування, тренінг, корекція.

Практична частина

Сформулювати наукову проблему, визначити тему дослідження. Описати можливі теоретичні та емпіричні методи, якими ця проблема може бути вирішена

Варіант 4.

Теоретична частина

1. Процес і закономірності формування категоріального ладу в психології.

Практична частина

Сформулювати наукову проблему. Визначити незалежну та залежну змінні. Сформулювати гіпотезу дослідження.

Варіант 5.

Теоретична частина

1. Поняття про наукове дослідження. Критерії науковості знання.

Практична частина

Визначити види психологічних досліджень. До кожного виду дослідження сформулювати по п’ять можливих тем.

Варіант 6.

Теоретична частина

1. Структура наукового дослідження в психології.

Практична частина

Сформулювати п'ять наукових проблем. Визначити в кожній залежну та незалежну змінні. Визначити додаткові змінні. Проаналізувати можливий тип взаємозв'язку між змінними

Варіант 7.

Теоретична частина

1. Пояснювальний принцип та гіпотези у дослідженні.

Практична частина

Сформулювати наукову проблему. Визначити залежну, незалежну змінні. Кожну з них піддати операціоналізації. Запропонувати можливі гіпотези.

Варіант 8.

Теоретична частина

1. Створення моделі досліджуваного явища.

Практична частина

Визначити систему методів психологічного дослідження. Запропонувати проблематику вивчення за допомогою неемпіричних методів.

Варіант 9.

Теоретична частина

1. Мета та завдання дослідження. Її зв'язок зі змістом розділів та підрозділів

Практична частина

Визначити систему методів психологічного дослідження. Запропонувати проблематику вивчення за допомогою емпіричних та експериментальних методів.

Варіант 10.

Теоретична частина

1. Від методу до гіпотези психологічного дослідження.

Практична частина

Визначити наукову проблему. Сформулювати тему (можливо своєї попередньої курсової роботи). Написати короткі тези на 200 слів, дотримуючись структури та правил оформлення

Варіант 11.

Теоретична частина

1. Поняття про наукове дослідження в психології, його типи та види

Практична частина

Запропонувати наукову проблему у соціальній психології. Визначити можливі методи дослідження та конкретні методики дослідження, проаналізувати їх

валідність та можливу надійність даних.

Варіант 12.

Теоретична частина

1. Поняття про науковий метод в психології, система наукових методів

Практична частина

Операціоналізувати поняття “тривожність”, “романтична поведінка”, “агресивність”, “стан фрустрації”. Визначити алгоритм спостереження за цими поняттями як залежними змінними в експериментальному дослідженні.

Варіант 13.

Теоретична частина

1. Поняття про наукове дослідження в психології, його типи та види

Практична частина

Визначити наукову проблему. Запропонувати варіанти суто теоретичного дослідження, експериментального та емпіричного дослідження означеної проблеми.

Варіант 14.

Теоретична частина

1. Поняття про наукове письмо та науковий текст. Вимоги до наукових статей та тез доповідей на конференціях.

Практична частина

Запропонувати наукову проблему. Сформулювати декілька гіпотез (кореляційну, про каузальний зв'язок, про наявність або відсутність явища, статистичну).

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Для активізації процесу навчання студентів в ході вивчення дисципліни застосовуються такі навчальні технології та засоби:

✓ *на лекціях* чітко та зрозуміло структурується матеріал; зосереджується увага студентів на проблемних питаннях; наводяться конкретні приклади практичного застосування отриманих знань; звертаються до зарубіжного досвіду вирішення окремих проблем; заохочуються студенти до критичного сприймання нового матеріалу замість пасивного конспектування; використовуються наочні матеріали, схеми, таблиці, моделі, графіки; використовуються технічні засоби навчання: мультимедійний проектор, слайди тощо;

✓ *на практичних заняттях* запроваджуються різні навчальні технології: дискусії; вирішення ситуаційних вправ; розв'язання проблемних питань; мозковий штурм; кейс-методи; презентації; аналіз конкретної ситуації; робота в малих групах; рольові та ділові ігри; банки візуального супроводження; письмовий контроль знань; індивідуальне та групове опитування; перехресна перевірка завдань з наступною аргументацією виставленої оцінки тощо.

Обов'язковими елементами активізації навчальної роботи студентів є чіткий контроль відвідування студентами занять, заохочення навчальної активності, справедлива диференціація оцінок.

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Контроль і оцінювання знань, вмінь та навичок студентів складається з двох етапів:

- поточного контролю роботи студентів;
- підсумкового контролю (залік).

Поточний контроль здійснюється в процесі вивчення дисципліни на практичних заняттях і проводиться у терміни, які визначаються календарним планом.

Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння теоретичного матеріалу, вироблення навичок проведення розрахункових робіт, умінь самостійно опрацювати тексти, здатності осмислити зміст теми, умінь публічно чи письмово представити певний матеріал (презентація).

Об'єктами поточного контролю знань студентів є:

- систематичність, активність, своєчасність та результативність роботи над вивченням програмного матеріалу дисципліни, у т.ч. виконання домашніх завдань та розв'язання задач;
- виконання завдань для самостійного опрацювання;
- виконання модульного завдання.

Поточний контроль знань, вмінь та навичок студентів передбачає застосування таких видів:

- тестові завдання;
- розрахункові завдання;
- обговорення проблеми, дискусія;
- аналіз конкретних ситуацій (поданих у вигляді усного, текстового або графічного матеріалу);
- ділові ігри (кейс-методи);
- презентації результатів роботи;
- інші.

Об'єктом **підсумкового контролю знань** студентів у формі заліку є виконання усних та письмових завдань.

На залік виносяться вузлові питання, типові та комплексні задачі, завдання, що потребують творчого підходу та вміння синтезувати отримані знання.

Результати заліку студентів денної форми навчання оцінюються в діапазоні від 0 до 25 балів.

10. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Поточне тестування, індивідуальне завдання						Залік / іспит	Сума		
Змістовний модуль 1			Модуль-на контроль на робота	Змістовний модуль 2		ІНДЗ	25	100	
21				14					10
T 1	T 2	T 3	10	T 4	T 5	10			
7	7	7		7	7				

Шкала оцінювання: національна та ECTS

90-100 балів – відмінно (A);

82-89 балів – добре (B);

75-81 балів – добре (C);

68-74 балів – задовільно (D);

60-67 балів – задовільно (E);

35-59 балів – незадовільно з можливістю повторного складання (FX);

1-34 балів – незадовільно з обов'язковим повторним курсом (F).

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:

навчально-методичний комплекс вивчення дисципліни, робоча програма навчальної дисципліни, програма навчальної дисципліни, ілюстративні матеріали.

12. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

1. Методи пояснювальної психології: спостереження , експеримент, тести, аналіз продуктів діяльності, опитування.
2. Методи описової психології: інтроспекція, самозвіт, включене спостереження, діалог.
3. Методи практичної психології: психотерапія , консультування, тренінг, корекція.
4. Процес і закономірності формування категоріального ладу в психології.
5. Категорія образу в психології.
6. Категорія “дія “. Поведінка як адаптивна дія. Внутрішній план дії.
7. Категорія “мотиву “: аналіз основних підходів до визначення цієї категорії.
8. Проблема діяльності в психології.
9. Психологічні аспекти дослідження індивідуальної діяльності.
10. Функції і структура спілкування.
11. Проблема особистості в психології.
12. Основні теоретико-методологічні підходи до вивчення проблем особистості.
13. Поняття про наукове дослідження. Критерії науковості знання.
14. Структура наукового дослідження в психології.
15. Типи та види наукових досліджень.
16. Етапи наукового дослідження в психології
17. Наукова новизна та практична значущість дослідження.
18. Об’єкт та предмет дослідження.
19. Пояснювальний принцип та гіпотези у дослідженні.
20. Створення моделі досліджуваного явища.
21. Мета та завдання дослідження.
22. Від методу до гіпотези психологічного дослідження.
23. Відповідність методів та методології дослідження.
24. Методи статистичної обробки даних.
25. Формулювання висновків психологічного дослідження.
26. Самоперевірка відповідності вимогам до наукових робіт.
27. Поняття про науковий текст та науковий стиль письма.
28. Правила написання тез.
29. Правила написання наукової статті. Вимоги до наукових статей
30. Правила написання магістерської роботи
31. Правила написання монографії.
32. Правила оформлення таблиць, оформлення списку літератури.

13. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Баскаков А.Я., Туленков Н.В. Методология научного исследования: Учебное пособие. – К.: МАУП, 2004. – 216 с.
2. Білуха М.Т. Основи наукових досліджень: Підручник. – К.: Вища школа, 1997. – 271 с.
3. Гарасим П. Методологія та методика економічних досліджень: Навчальний посібник. – Тернопіль: Астон, 2006. – 414 с.
4. Гудвин Дж. Исследование в психологии: методы и планирование. – СПб.: Питер, 2004. – 558 с.
5. Єріна А.М., Захожай В.Б., Єрін Д.Л. Методологія наукових досліджень: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 212 с.
6. Ковальчук В. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник. – К.: ВД Професіонал, 2005. – 240 с.
7. Корнилова Т.В., Смирнов С.Д. Методологические основы психологии. – СПб.: Питер, 2006. – 320 с.
8. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень: Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2003. – 192 с.
9. Мочерний С.В. Методологія економічного дослідження. – Львів: Світ, 2001. – 416 с.
10. Наринян А.Р., Поздеев В.А. Основы научных исследований: Учебное пособ. – К.: Изд-во Европ. ун-та, 2002. – 110 с.
11. Пілюшенко В. Наукове дослідження. Організація, методологія: Навчальний посібник. – К.: Лібра, 2004. – 344 с.
12. Філіпенко А. Основи наукових досліджень: Конспект лекцій. – К.: Акдемвидав, 2005. – 208 с.
13. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник. К.: Видавничий Дім „Слово”, 2004. – 240 с.

Допоміжна

14. Ананьев Б. Г. О проблемах современного человекознания. М., 1977.
15. Бейтсон Г. Экология разума. М. 2000 г.
16. Волков Ю.Г. Как написать диплом, курсовую, реферат. Серия «50 способов». Ростов-н/Д : Феникс, 2004.
17. Воротін Л., Воротін В., Буткевич С. Кандидатська дисертація: методика написання та захисту: Посібник для аспірантів і здобувачів наукового ступеня: – К. : Вид-во Європ. Ун-ту, 2003.
18. Довідник здобувача наукового ступеня. Збірник нормативних документів та інформаційних матеріалів з питань атестації наукових кадрів вищої кваліфікації / Упорядник Ю. І. Цеков. – К.: Редакція “Бюлетеня Вищої атестаційної комісії України”, 2000. – 64 с.
19. Корнилова Т. В. Оформление дипломных работ по психологии: Методические указания. – М., 1999. – 26 с.
20. Кузин Ф.А. Магистерская диссертация. Методика написания, правила оформления порядок защиты. – М.: «Ось-89», 1998.

21. Морозов І.В. Структура магістерських кваліфікаційних робіт та вимоги до їх написання, оформлення і змісту захисту. – К.: Курс, 1997.
22. Осадченко І.І. Методичні вимоги щодо написання курсових робіт. – Умань: РАЦ «Софія», 2008. – 52с.
23. Основні вимоги до написання, оформлення магістерської роботи та процедури її захисту / Упорядник Н.Г. Синицина. – К.: НАДУ при Президентові України, 2005.
24. Око Умберто. Как написать магістерську роботу. Гуманитарные науки: Учебно-методическое пособие / Пер. с ит. Е.Костюкевич. – М.:Книжный дом «Университет», 2003.
25. Солсо Р. Когнитивная психология. Либерея, 2002, 600с. 25.Татенко В. А. Психология в субъектном измерении . К.,1996. 26.Ткаченко О. М. Принципи і категорії психології. К.,1979.
26. Щедровицкий Г.П. Оргуправленческое мышление: идеология, методология, технология. – М., 2000.
27. Шулдик Г.О., Якимчук Б.А. Методичні вказівки до написання магістерських та курсових робіт. – К.: Знання, 1999. – 18 с.
28. Як підготувати і захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня:Методичні поради / автор-упорядник Л. А. Пономаренко – К.: Ред. “Бюлетеня ВАК”, 1999. – 80 с.

ЗМІСТ

1. Опис навчальної дисципліни	3
2. Мета та завдання навчальної дисципліни	4
3. Програма навчальної дисципліни	6
4. Структура навчальної дисципліни	7
5. Теми практичних або семінарських занять	8
6. Самостійна робота	10
7. Індивідуальні навчально-дослідні завдання	13
8. Методи навчання	18
9. Методи контролю	19
10. Розподіл балів, які отримують студенти	20
11. Методичне забезпечення	20
12. Орієнтовний перелік питань до підсумкового контролю знань	21
13. Рекомендована література	22

Навчально-методичне видання

Ткалич Маріанна Григорівна

**Робоча програма нормативної навчальної дисципліни
«Методологія та організація наукових досліджень»**

Відповідальний за випуск
М.Г. Ткалич

Підписано до друку **13.03.20. р.** Формат 60×84/16. Папір офсетний.
Друк ротаційний трафаретний. Ум. друк. арк. 1,5.
Тираж 10 прим. Зам. № _____

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготовників і розповсюджувачів
видавничої продукції. Серія ДК №1805 від 25.05.2004.

Інститут підготовки кадрів
державної служби зайнятості України (ІПК ДСЗУ)
03038, Київ – 38, вул. Нововокзальна 17.
Тел./факс (044) 536-14-85